

TSUNAMI (ADEM I)
Nico De Braeckelee
Baeckens
(door Bert Vanhulle)

OVER DE MAKER

Nico De Braeckelee (°1974) is al sinds een kleine twintig jaar actief als kinder- en jeugdboekenschrijver. Hij is een echte veelschrijver die zowel eerste leesboekjes (volgens de AVI-niveaus - de Boekids) als boeken voor *young adults* heeft geschreven. Het zijn er ondertussen al meer dan zestig! Sinds kort schrijft Nico ook mee aan strips. De meeste boeken van Nico zijn griezelig en/of spannend; zo heeft hij boeken geschreven over de monsterjager Toby Flemming en over de kameleon-spion Don Kameleon. Ook heeft hij een zombietrilogie samen met twee andere collega-auteurs neergepend. Soms schrijft Nico ook onder het pseudoniem Nicholas Walker.

Net zoals Susin Nielsen (alhoewel ze er wel al mee is gestopt) en Bjorn Van den Eynde, is Nico actief in de televisiewereld. Hij werkt net als Bjorn Van den Eynde als scenarist bij Studio 100 voor verschillende reeksen zoals K3, Prinsessia, Rox, Nachtwacht, ... Er bestaat dus een heel grote kans dat je al hebt gekeken naar Nico's werk.

Als kind las Nico helemaal niet graag; maar eenmaal hij begon met fantasy-boeken te lezen, was hij niet meer te stoppen. Zijn favoriete jeugdauteur is Anthony Horowitz (bekend van de boeken over de tienerspion Alex Rider) en zijn favoriete televisieserie is de Amerikaanse zombiehorror-reeks *The Walking Dead*.

1. VERHAAL

Skye, Jazz, River en Colin zijn vier tieners die proberen te overleven in de post-apocalyptische wereld van de 22^e eeuw. Het klimaat is op hol geslagen, waardoor grote delen van de wereld onder water zijn komen te staan. Natuurrampen zoals aardbevingen en overstromingen komen vaak voor. Moderne technologie is sinds het *Black Season*, het voorlopige hoogtepunt van de klimaatverandering, niet meer in gebruik. De mensheid heeft zich georganiseerd in kleine nederzettingen, die enige bescherming bieden tegen de vijandige natuur én tegen rovende bendes.

Skye en Colin vallen in de handen van de moorddadige *Vultures*, wanneer hun nederzetting Noord-Brussel brutaal wordt overvallen. *The Vultures* doden alle volwassenen van Noord-Brussel, maar nemen iedereen jonger dan 18 gevangen. De jongeren worden meegenomen naar het kamp van deze bende in het oude *Stade de France* nabij Parijs. *The Vultures* willen de jongeren via een mengeling van mishandeling, intimidatie en hard labuur dwingen hun verleden te vergeten zodat ze zich uit ofwel pure wanhoop ofwel uit overlevingsdrang aansluiten bij hun rovende clan.

Skye en Colin weten te ontsnappen aan *The Vultures*, samen met hun stadsgenoten Mace en Livvy. Op hun vlucht maken ze kennis met River, een zwijgzaam meisje van een jaar of vijftien dat rondtrekt met haar

hyena Muddy en met de veertienjarige Jazz. Jazz is nog maar net alleen aan het rondtrekken sinds de dood van zijn moeder en heeft na een aarzelend begin vriendschap gesloten met Muddy en River.

Jazz overtuigt de anderen om op zoek te gaan naar *Civitas*, een mythische plaats waar de klimaatverandering geen vat heeft en waar leven zoals vroeger mogelijk is. Zal het de jongeren lukken om deze plaats te bereiken en uit de handen van de *Vultures* te blijven?

Personages

Skye is een knap meisje van vijftien. Ze heeft haar ouders verloren bij een tsunami toen ze acht jaar was. Sindsdien wordt ze opgevoed door haar pleegvader Roy in Noord-Brussel. Skye verzet zich hevig tegen *The Vultures* en beraamt het vluchtplan. Ze is op haar hoede voor Colin en voelt zich schuldig voor de doden die ze op haar geweten heeft door haar impulsieve gedrag. Ze blijft bij de groep tot ze een middel heeft gevonden om de andere jongeren uit het kamp van *The Vultures* te bevrijden.

Colin verblijft net als Skye in Noord-Brussel. Hij is een jaar of zestien en heeft een relatie met Livvy. Colin is sterk, maar arrogant. Hij denkt vooral aan zichzelf en gebruik andere mensen om er zelf beter van te worden. Toch denkt hij er niet over om een *Vulture* te worden. Ondanks het feit dat Livvy hem adoreert, interesseert zij hem niet zo. Skye fascineert hem duidelijk meer...

Livvy is ook een overlever van Noord-Brussel. Livvy is een knap meisje en helemaal gek op haar vriendje Colin. Livvy gaat langzamerhand kapot aan het leven in het *Vultures*-kamp, maar ze wil niet zonder haar grote liefde Colin ontsnappen.

Mace is een dappere overlever uit Noord-Brussel die een *Vulture* doodt tijdens het transport naar het Stade de France. Daardoor wordt hij hard aangepakt door de rest van de bende. Toch probeert hij hoopvol en alert te blijven voor een kans om te ontsnappen. Colin bewondert het altruïsme en de kalme kracht van Mace.

Jazz is een veertienjarige wees. Hij heeft een zwakke gezondheid en is na de zelfmoord van zijn moeder helemaal alleen op de wereld. In tegenstelling tot de andere jongeren is hij erg belezen. Hij weet veel over overlevingstechnieken, maar is niet zo vlot in de toepassing. Hij is op zoek naar het mythische *Civitas*. Hij ontmoet River en wordt door haar gered. Het lukt hem om puur door zijn enthousiasme door het schild van River door te dringen en met haar bevriend te raken. Zijn mantra om positieve gedachten te denken heeft hij van zijn ouders overgenomen.

River zwerft samen met de hyena Muddy, die ze heeft opgevoed sinds hij een pup was, rond in het noorden van Frankrijk. Ze is een *loner*, maar ze redt tot haar eigen verbazing Jazz. Ondanks haar afstandelijkheid, dringt Jazz tot haar door en wordt ze met hem bevriend. Ze heeft een mysterieus verleden dat haar door toedoen van de jongeren van Noord-Brussel terug begint te achtervolgen.

Torgos en Nefran zijn de leiders van *The Vultures*. Ze zijn bikkelaar en kennen alleen maar misprijzen voor iedereen die geen *Vulture* is. Ze ontwikkelden het systeem waarbij ze, als echte aasgieren, andere nederzettingen aanvallen om zowel kostbare zaken als kinderen en jongeren te roven. Nefran jaagt verwoed op de ontsnappen.

Genre: dystopische roman

Net zoals *De schaduwen van Radovar* is dit boek een dystopische roman. Een dystopie beschrijft een verre of nabije toekomst waarbij het leven slechter is dan de huidige situatie; een soort van onaangename toekomst. In de meeste dystopische verhalen heeft een ramp (apocalyps) het leven op aarde definitief veranderd en als gevolg daarvan is er een nieuwe samenleving ontstaan die vaak gevaarlijker, ruwer en minder vrij is dan in onze maatschappij. Een bekende dystopische reeks is bijvoorbeeld *The Hunger games* van Suzanne Collins.

- Kunnen de lezers deze kenmerken terugvinden in het verhaal? (cf. vraag bij Radovar)
 - **Ramp:** klimaatverandering, *Black Season*, ineenstorting van de maatschappij zoals wij ze kennen
 - **Onaangename toekomst:** effecten van klimaatverandering blijven aanwezig (aardbevingen, overstromingen en de tsunami uit de titel, ...), de infrastructuur is grotendeels verwoest, mensen moeten in kleine nederzettingen samenleven waar ze al vroeg moeten helpen in de landbouw en andere klussen, het leven buiten de nederzetting is gevaarlijk en onveilig door half-wilde roversbendes en de onbetrouwbare natuur
- Wat zijn de gelijkenissen en verschillen tussen de dystopische thema's in *Adem* en *Radovar*?
 - **Gelijkenissen** met *Radovar*: onvrijheid, beperkende van het leven in de nederzetting. Skye voelt zich net als Jona Berger erg beperkt in haar leven en mogelijkheden
 - **Verschillen:**
 - Tijd: het verhaal in *Radovar* bevindt zich in ongeveer dezelfde tijd als de onze; terwijl in *Adem* duidelijk wordt verwezen naar de 22^e eeuw.
 - Impact ramp: *Black Season* heeft de hele samenleving ontwricht en ervoor gezorgd dat moderne communicatietechnologie niet meer goed werkt. Als gevolg daarvan hebben de mensen zich in kleine nederzettingen moeten organiseren.
 - Vijanden: In *Radovar* waren de vijanden mensen die anderen onderdrukten. In *Adem* zijn de vijanden bloeddorstiger: ze vermoorden en mishandelen anderen en dwingen de jongeren om zich bij hun groep aan te sluiten. De dwang is veel bruter en fysieker dan bij *Radovar*, waar de machthebbers veel subtieler te werk gingen. Ook is de onberekenbare natuur een grote vijand in de wereld van *Adem*.
- Vinden de lezers dat deze boeken te vergelijken zijn of vinden ze het totaal andere genres?

Eerder open vraag: de lezers zullen waarschijnlijk aanhalen dat *Adem* veel meer een actieverhaal is dan *Radovar* (bloedige strijd om Noord-Brussel, verschillende schietpartijen en dodelijke slachtoffers doorheen het verhaal, de dreiging van de natuur, ...)

Ook de setting (*Radovar*: nabije toekomst of heden, terwijl *Adem* duidelijk verre toekomst is) is radicaal anders.

Vertelperspectief

Een ander groot verschilpunt met *Radovar* of met het *Dagboek van Henry K. Larsen* is de keuze van verschillende perspectieven om het verhaal te beschrijven. Terwijl Morshuis in *Radovar* kiest om alles vanuit het standpunt van Jona te vertellen, wisselt De Braeckeleer constant van perspectief tussen de 4 hoofdpersonages (Skye, Colin, River en Jazz)..

- Wat zijn volgens de lezers de voor- en nadelen van een de verschillende perspectieven?
 - Mogelijk **voordeel:** de auteur kan de verschillen tussen de vier in de verf zetten en de vier zo volledig mogelijk typeren: Skye is moedig maar onbesuisd en impulsief; River is stug maar hunkert eigenlijk naar vriendschap, Jazz is oprecht, enthousiast en naïef-optimistisch; Colin evolueert van een kille egoïst naar een iets meer altruïstisch persoon die wil werken aan zijn mindere kanten.
 - Mogelijk **nadeel:** het plot wordt soms voorspelbaar. De nevenpersonages Livvy en Mace overleven dit boek niet en dat kon de lezer eigenlijk al afleiden door het feit dat er nooit iets wordt verteld vanuit hun perspectief (ook de tekst op de achterflap vermeldt overigens enkel de 4 hoofdpersonages). Tegelijkertijd zorgt die nadruk op Skye, Colin, River en Jazz ervoor dat de lezer ervan uitgaat dat hen niks zal overkomen, wat misschien de spanning wegneemt.

2. VERWERKING

Titel

- Dit boek heeft twee titels: 'Adem' en 'Tsunami'. Wat is de verklaring van deze titels?
 - **Tsunami** verwijst naar de tsunami's die vaak de wereld teisteren door de opwarming van het klimaat.
 - **Adem** kan meerdere betekenissen hebben:

- De jongeren zoeken ademruimte, een plaats om letterlijk veilig te zijn en te kunnen rusten maar ze willen ook op adem komen in een wereld met dolgedraaide seizoenen en dolgedraaide mensen. De vier hoofdpersonages voelen zich om diverse redenen ook niet comfortabel in hun eigen beginpositie: Skye kan niet wachten om weg te gaan uit Noord-Brussel; ze voelt zich verstikt binnen de muren van de nederzetting; River zoekt de vrijheid in plaats van de verstikkende verwachtingen van haar ouders. Jazz' ouders trekken al lang rond omdat ze zich niet vrij voelen in een nederzetting. Colin wil zich vrij en ongebonden voelen, anders voelt hij zich beperkt.
- In het geval van Jazz en River wordt dit nog eens extra letterlijk benadrukt; ze overleven een giftige mist, dankzij mondmaskers. Jazz heeft volgens zijn moeder een ademhalingsprobleem (zwakke longen).
- Adem kan ook een woordspeling zijn naar Adam, als stichter van de mensheid uit de Bijbel (samen met Eva natuurlijk). De jongeren moeten, net zoals Adam, een nieuwe wereld proberen op te bouwen.

Thema's

Klimaatverandering

De Braecheleer schetst een angstaanjagende wereld waar klimaatverandering een diepe impact heeft op het leven op aarde.

- Zijn de lezers met dit thema begaan (klimaatmarsen en andere klimaat-acties, hete zomers en vreemde winters, ...)? Vinden ze dit boek alarmerend?
- Hadden ze al gehoord over de mogelijke effecten van klimaatverandering? Zouden ze dit boek daarom aanraden aan klas- en leeftijdsgenoten?

Kenmerken van het survival horror-genre

- Vonden de lezers de wereld die De Braecheleer schetst geloofwaardig?

Er zijn enkele elementen die onverklaard blijven waaronder de geloofwaardigheid kan lijden. Er wordt bijvoorbeeld nergens uitgelegd waarom de wereldbevolking net zo is teruggelopen en waarom de organisatie met de diverse kleine nederzettingen noodzakelijk is. Ook wordt er niet altijd uitgelegd hoe Skye bepaalde dingen weet: er is nauwelijks contact tussen de nederzettingen, laat staan een samenwerking maar er staat toch op p. 22 dat "in tegenstelling tot in vele andere nederzettingen was er in Noord-Brussel drinkbaar water".

- Kunnen de lezers de elementen uit survival horror genre identificeren?

De Braecheleer gebruikt in zijn spannende vertelling veel elementen uit het genre *survival-horror* in een post-apocalyptische wereld: er zijn **bad guys vs good guys**, **kleine nederzettingen** die met elkaar oorlog voeren in plaats van samen te werken (cf. de favoriete reeks auteur *The Walking dead*), de **toekomsttechnologie** staat centraal, die een verdere ontwikkeling is van huidige technologie maar toch niet radicaal verschilt van deze huidige bekende technologie, de **zoektocht naar veiligheid** en redding, ...

Ook leent De Braecheleer elementen bij zijn favoriete jeugdschrijver Anthony Horowitz. De vier hoofdpersonages zijn door verschillende redenen ouderloos, en op zichzelf aangewezen. Dit was doorgaans ook het geval in de boeken van Horowitz die daar zijn handelsmerk van maakte:

"Doorgaans zwaaien kinderen – vaak jongens, zelden meisjes – de plak in zijn boeken. Ouders hebben ze niet (meer). Dat is nodig om de jonge helden boven zichzelf te laten uitstijgen, zo vermeldt Horowitz in meerdere interviews. Zelf groeit hij op in een milieu waarin kindermisjes en bedienden voortdurend voor hem klaarstaan. Zo kweek je geen zelfstandige kinderen, aldus Horowitz. "De hoofdfiguren in mijn boek kunnen zich redden of een zaak oplossen, precies omdat ze op zichzelf zijn aangewezen," zegt hij hierover in een interview met Bart Beckers. De volwassenen in zijn boeken zijn zelden van goede wil." (<http://jeugdliteratuur.org/auteurs/anthony-horowitz>).

Al deze elementen zorgen voor een spannend verhaal met veel vaart geschreven dat herkenbaar blijft.

Reflectie

De Braeckeleer vermeldt verschillende nieuwe technologische ontwikkelingen die in *Adem* de dienst uitmaken.

- Kunnen de lezers deze ontwikkelingen identificeren?
 - Apptphone – verre nazaat van een smartphone (lijkt op een kruising tussen een smartphone en een tablet)
 - CompTab – verre nazaat van een tablet (lijkt op een kruising tussen een tablet en een laptop)
 - Energie op zonnecellen
 - Verder ontwikkelde Artificiële Intelligentie waar je echt gesprekken mee kunt voeren (zoals Siri, maar dan met meer hersens)
 - Kweken van insecten voor menselijke consumptie
 - Genetische gemanipuleerde groenten en gewassen
 - Aerowagens op zonne-energie die kunnen vliegen
- Welke nieuwe toekomsttechnologieën zouden de lezers zelf kunnen verzinnen (die zouden passen of nuttig zijn in de wereld van *Adem*)?
Inspiratie kan worden opgedaan op de website <https://digitaalteam1.wixsite.com/jongevitvinders>
Eventueel groepen indelen per interesse-thema

EXTRA TITELS

Gezien de themata zijn spannende toekomst-thrillers een grote invloedbron voor De Braeckeleer:

Films als *Mad Max*, *Waterworld*, *Children of Men*, *The Day after Tomorrow*, *The Book of Eli* zullen de lezers misschien al wel gezien hebben; *Adem* deelt met deze films dezelfde sfeerschepping, actiemomenten en toekomsttechnologie. Vaak zijn deze films wel 16+!

Ook *shootergames* (opnieuw vaak 16+) zijn vaak gesitueerd in een dergelijke wereld (*Mad Max*, *The Walking Dead*, *The Last of Us*, *Fallout*, ...). *The Road*, gebaseerd op het volwassenenboek *De weg* van Cormac McCarthy, is indrukwekkend maar zeer zeker 16+!

Enkele boeken die ook dystopisch zijn:

- De Hongerspelen-trilogie / Suzanne Collins (Van Goor, diverse herdrukken) – verfilmd
- Divergent-trilogie / Veronica Roth (Van Goor, diverse herdrukken) – verfilmd
- Overstroomd / Eva Moraal (Lemniscaat, 2015)
- Naar de rand van de wereld / Dirk Weber (Querido, 2019)
- De beproeving / Stephen King (Luitingh, 2007 – heruitgave); ook als *graphic novel* 16+ (uitgeverij L, 2010)

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.